

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3282/2020. (VII. 9.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Miskolci Törvényszék 1.Mf.20.451/2019/3. sorszámú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Miskolci Törvényszék 1.Mf.20.451/2019/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének a sérelme miatt.
- [2] Az alkotmányjogi panasz benyújtására okot adó ügy – a bíróságok által megállapított – tényállása szerint az indítványozó 2008 decemberétől állt munkaviszonyban a vasúti személyszállító gazdasági társasággal, illetve jogelődjeivel (a továbbiakban: munkáltató) vezető jegyvizsgáló munkakörben. A munkáltató az indítványozó munkaviszonyát 2018. június 23. napjára felmondással megszüntette, amelyet egy belső vizsgálat megállapításaira alapított. E szerint az indítványozó szolgálat teljesítése közben rendőri intézkedést kért két, jegy nélküli utas leszállításához. Az érintett utasok civil ruhás rendőrök voltak, akik a vonaton szolgálatot láttak el, feladatuk a vonatkísérés, a bűnmegelőzés volt. A vizsgálat eredménye szerint az indítványozó indokolatlanul, és annak ellenére kért rendőri intézkedést a két személlyel szemben, hogy azok rendőri igazolványaikát és jelvényeiket felmutatták, a rendőri intézkedés eredményeként a vonat jelentős késéssel indult tovább az állomásra. A felmondásban foglaltak szerint az indítványozó a civil ruhás rendőrökkel szembeni intézkedés során nem megfelelő magatartást tanúsított, megengedhetetlen hangnemben, lejárató és sértő módon beszélt a szolgálatot teljesítő rendőrökkel, ami a jelentős számú utas előtt nagymértékben sértette és lejáratotta a rendőri tekintélyüket, az utasokban pedig megbotránkoztatást keltett. A munkáltató a felmondás további indokaként hivatkozott arra is, hogy a rendőri intézkedést indokolatlanul kérte az indítványozó az együttműködő rendőrökkel szemben, hiszen lehetősége lett volna az irányítóval egyeztetni, vagy rendőri intézkedést kérni a célállomásra, elkerülve ezzel a vonat jelentős késését. Az indítványozó ezzel szemben nem kért segítséget sem a főirányítótól, sem az ún. havária irányítótól, és a rendőri intézkedés kérése során nem is tájékoztatta tényszerűen őket arról, hogy milyen okból került sor az intézkedés kérésére. A munkáltató álláspontja szerint megállapítható volt, hogy az indítványozó a munkakörével kapcsolatosan nem az alappal elvárható udvarias, segítőkész és kulturált magatartást tanúsította az eljárása során, nem tett meg a helyzet tisztázása érdekében minden, tőle elvárható intézkedést, a vonatot indokolatlanul késleltette, ezzel az utasoknak és a munkáltatónak jelentős érdeksérelmet okozott, továbbá a rendőri szerv vezetőjével nem tisztázta a helyzetet a vonat megérkezését követően; ezzel együttműködési kötelezettsége megszegésével a munkáltató jogos érdekeit sértette. A munkáltatót nem tájékoztatta a bekövetkezett esemény lényeges elemeiről és a meghallgatása során is valótlan tartalmú nyilatkozattal igyekezett munkáltatóját félrevezetni. Mindezek a vonatkozó jogszabályi rendelkezések és a munkáltató etikai kódexének megsértésén túl a bizalmi viszony végleges megszűnését eredményezték a munkáltatónál.
- [3] Az indítványozó a munkáltatói intézkedéssel szemben keresetet terjesztett elő a bíróságon. Ebben kérte munkaviszonya jogellenes megszüntetése jogkövetkezményeként kötelezni a munkáltatót végkielégítés és elmaradt jövedelmei megfizetésére, mivel – álláspontja szerint – a munkáltatói felmondás nem volt valós és okszerű, az eltúlzó volt. Az ügyben első fokon eljáró közigazgatási és munkaügyi bíróság az indítványozó keresetét elutasította. A bíróság a bizonyítási eljárás során megismert okirati bizonyítékok, tanúmeghallgatások, a csatolt hangfelvétel meghallgatása alapján megállapította, hogy a munkáltató a tényállást teljeskörűen feltárta, a bírósági eljárásban bizonyítási kötelezettségének eleget tett, alátámasztva ezzel azt, hogy a „felmondásban foglalt indokok logikusak és okszerűek voltak, ezzel kapcsolatosan a felperes ellenbizonyítással nem élt, így a bíróság a munkaviszony megszüntetése körében megállapította, hogy a kereseti kérelem alaptalan”. A bíróság

az indítványozónak az elmaradt juttatások megfizetésére vonatkozó kérelmét is – mint megalapozatlant – elutasította. Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének a nem fellebbezett részét nem érintette, a fellebbezett részét pedig helyben hagyta, miután – álláspontja szerint – az elsőfokú bíróság a helyesen megállapított tényállás alapján helytálló következtetésre jutott, továbbá az elsőfokú ítélet indokolásában foglaltakat is mindenben osztotta. A törvényszék ezen túlmenően kiemelte, hogy rendes felmondás esetén a felmondás indokai közül elegendő akár egynek – ha az olyan súlyú – a bizonyítása, ami jogszerűvé teszi a munkáltatói intézkedést. A törvényszék megítélése szerint jelen ügyben önmagában az együttműködési kötelezettség elmulasztása – az, hogy az indítványozó a munkaideje leteltére hivatkozással nem volt hajlandó a rendőri szolgálatparancsnok rendelkezésére állni, valamint, hogy az eseményjelentésben meg sem említette, hogy a menetjegy nélkül utazó rendőrök rendőri mivoltukra és szolgálatteljesítésükre hivatkoztak –, elegendő volt ahhoz, hogy a meghozott intézkedést jogszerűvé tegye. A munkáltató kiemelt érdekét szolgálja ugyanis, hogy járatain az utazás biztonságos legyen, amit a rendőri közreműködés nyilvánvalóan elősegít, érdeke ezek alapján a rendőrséggel való együttműködés, és érdeke a történetek feltárása is, amit jelen esetben csak akkor tudott megtenni, amikor a rendőrség részéről a hozzá történetekkel kapcsolatos megkeresés érkezett. A másodfokú bíróság rögzítette ítéletében végezetül azt is, hogy „az eljárás során a felperes terhére írt többi kötelezettségszegés, továbbá a felhozott indokok bizonyítására is sor került”.

- [4] Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való joga azáltal sérült, hogy a másodfokú bíróság ítéletében nem tájékoztatta őt arról, hogy a bírói döntés ellen további jogorvoslatként az Alkotmánybírósághoz fordulhat. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmeként előadta, hogy a bíróság „egyoldalúan az alperes érvelését fogadta el”, az ő érveit pedig figyelmen kívül hagyta; a bíróság felkészületlenül tárgyalta ügyét, mivel a csak az indítványozó meghallgatását követően, a tárgyaláson vált nyilvánvalóvá a bíróság számára, hogy nem kapott végkielégítést; a tárgyaláson a bíróság nem engedte, hogy válaszait végigmondja, és amit előadott, azt sem jegyezte le pontosan, így – mindezek eredményeként – a tárgyalás menete nem biztosította számára „az egyenlő feltételekkel való meghallgatás” követelményét. A bíróság a döntése meghozatalakor figyelmen kívül hagyta azt az álláspontját is, hogy a tanúként meghallgatott két rendőr és a szolgálatparancsnok „nem igazi tanú, hanem az ügyben érdekelt fél”; a szakértő kirendelésére és hazugságvizsgáló alkalmazására irányuló bizonyítási indítványait pedig a bíróság figyelmen kívül hagyta. Nézete szerint ügyében „szubjektív, elfogult véleményen alapuló döntés született, melyek nem lettek bizonyítva”. Az indítványozó az Alkotmánybíróság főtitkárának hiánypótlásra történő felhívását követően megismételte az eredeti beadványában írtakat azzal a kiegészítéssel, hogy alkotmányjogi panaszának elkészítéséhez jogász szakember segítségének igénybevételét anyagi lehetőségei nem tették lehetővé.
- [5] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [6] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtotta be az alkotmányjogi panaszt. A rendes jogorvoslattal nem támadható törvényszéki jogerős ítélet az ügy érdemében hozott döntésnek minősül, így alkotmányjogi panasszal támadható. A kérelmező alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége – mivel a támadott ítélettel lezárt eljárásban felperes volt – fennáll.
- [7] 2.2. A kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeknek részben eleget tesz, tartalmazza ugyanis a) azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait (a bíróságok eljárása és döntése alapvető jogok sérelmét okozta); c) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései]; d) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírósági döntést; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági döntés az indítványozó álláspontja szerint miért ellentétes az Alaptörvény indítványban megjelölt rendelkezéseivel; f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességét és semmisítse azt meg.

- [8] Mindazonáltal az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való joga sérelmének vonatkozásában alkotmányjogi érvekkel, alkotmányjogilag releváns indokolással nem támasztotta alá a kérelmét. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: „Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság megjegyzi továbbá, hogy az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése védelmi körébe tartozó rendes jogorvoslatot ügyében kimeríthette és élt is ezzel a lehetőséggel, éppen ez tette lehetővé számára, hogy a jogerős ítélettel szembeni panaszával az Alkotmánybírósághoz forduljon, a rendes bíróságoknak pedig az Alkotmánybírósághoz való fordulás lehetőségéről nem kell tájékoztatniuk a feleket. A kérelem tehát ebben a tekintetben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában írt feltételnek.
- [9] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az egyéb törvényi feltételeknek megfelelő alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre utaljon. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [10] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére a támadott döntéssel kapcsolatosan az eljáró bíróság tárgyalásvezetésével, bizonyítási eljárásával és a bizonyíték-értékelési tevékenységével összefüggésben hivatkozott.
- [11] Ezzel kapcsolatosan az Alkotmánybíróság egyrészt utal arra, hogy az Alkotmánybíróságnak részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tartalmát érintően {ld. pl.: 3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [46]–[51]}. Jelen ügy ehhez képest nem vet fel olyan alapvető jelentőségű alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [12] Hangsúlyozandó továbbá, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {ld. pl.: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírósági döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bíróság által megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogyan azt sem vizsgálja, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {ld. pl.: 3198/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [11]}. „Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti szuperbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.
- [13] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére a tényállás megállapításával, a bíróság tárgyalásvezetésével, bizonyítási eljárásával és bizonyíték-értékelésével összefüggésben hivatkozik. A panasz így valójában az ítélet ismételt felülbírlatára irányul. A fentebb idézett gyakorlat alapján viszont az Alkotmánybíróság jelen ügyben sem bocsátkozhat annak érdemi vizsgálatába, hogy a bíróság döntése megalapozott volt-e. Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági ítélet érvelését tévesnek tartja, nem alkotmányossági kérdés. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panaszban a tisztességes eljárás követelményének sérelmeként előadott kifogások nem vetnek fel olyan alaptörvény-ellenességi kételyt, amely érdemben befolyásolhatta a támadott bírói döntést.
- [14] 4. Mivel a kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem tett eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában írt feltételnek, illetve a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, az Alkotmánybíróság

azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2020. június 23.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró,
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró,
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró,
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró,
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1294/2019.

